

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอนี้

สรุปผลการศึกษาวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อ ศึกษาผลของการออกกำลังกายโดยการวิ่งเหยาะและการออกกำลังกายโดยการขี่จักรยานอยู่กับที่ ที่มีต่อสมรรถภาพทางกาย . . . . . เปรียบเทียบผลการออกกำลังกายทั้งสองแบบที่มีต่อสมรรถภาพทางกาย . . . . . ทำให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสมรรถภาพทางกายอันเนื่องมาจากการออกกำลังกายโดยการวิ่งเหยาะ และการขี่จักรยานอยู่กับที่ . . . . . นำผลสรุปที่ได้จากการวิจัยมาเป็นแนวทาง ให้บุคคลทั่วไปสามารถเลือกการออกกำลังกายได้ตามสภาพความเหมาะสมและความสะดวกเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อร่างกายได้มากที่สุด กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาชายวิทยาลัยเพชรบุรีวิทยาลัยเกษตรกรรม เป็นผู้มีสุขภาพดีซึ่งดูจากการสำรวจประวัติสุขภาพ และไม่เป็นนักกีฬาของวิทยาลัยหรืออยู่ในโปรแกรมการฝึกซ้อมใด ๆ มาก่อนเป็นเวลา 6 เดือน มีจำนวน 20 คน อายุเฉลี่ย 19.65 ปี ส่วนสูงเฉลี่ย 167.55 เซนติเมตร น้ำหนักตัวเฉลี่ย 54.9 กิโลกรัม .

ในการทดลอง ผู้วิจัยใช้เวลาในการฝึก 8 สัปดาห์ โดยทำการฝึกสัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 20 นาที รวม 24 วัน โดยเริ่มฝึกตั้งแต่วันที่ 21 พฤศจิกายน 2526 ถึงวันที่ 13 มกราคม 2527 ก่อนทำการฝึกผู้เข้ารับการทดลองทั้งหมดถูกวัดสมรรถภาพทางกายในตัวแปรต่อไปนี้คือ อัตราการเต้นของหัวใจขณะพัก ความดันโลหิต เเปอร์เซ็นต์ไขมันของร่างกาย และสมรรถภาพการจับออกซิเจนสูงสุด แล้วแบ่งผู้เข้ารับการทดลองออกเป็นสองกลุ่มเท่า ๆ กัน โดยใช้สมรรถภาพเป็นตัวแบ่ง กลุ่มหนึ่งฝึกวิ่งเหยาะ ส่วนอีกรุ่นหนึ่งฝึกโดยการขี่จักรยานอยู่กับที่ ทั้งสองกลุ่มฝึกโดยให้ความหนักของงานเท่ากับ 70% ของอัตราชีพจรสูงสุดที่เท่ากัน ขณะฝึกทำการวัดสมรรถภาพของร่างกายเป็นระยะ ๆ คือ วัดหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 2, 4, 6 และสิ้นสุดโปรแกรมการฝึกในสัปดาห์ที่ 8

นำผลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยวิธีทดสอบ t ($t-t_{0.05}$) วิเคราะห์

ความแปรปรวน 2 ทางอันติสมิคะแนน 1 จำนวนใน 1 รายการแต่มีตัวอย่างประชากร
เข้ากันทุกรายการ วิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของดุกี (เอ)

ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. อัตราการเต้นของหัวใจขณะพักหลังการฝึกขี่จักรยานอยู่กับที่ที่
สัปดาห์ที่ 2 ลดลงจากอัตราการเต้นของหัวใจขณะพักก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญที่
ระดับ .05 อัตราการเต้นของหัวใจขณะพักของ **การฝึกสัปดาห์ที่ 4, 6 และหลังสิ้น**
สุดการฝึก ลดลงจากอัตราการเต้นของหัวใจขณะพักก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญที่
ระดับ .01 และอัตราการเต้นของหัวใจขณะพักหลังสิ้นสุดการฝึกลดลงจากอัตรา
การเต้นของหัวใจขณะพักหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 2 และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4 อย่าง
มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

อัตราการเต้นของหัวใจขณะพักหลังการฝึกวิ่งเหยาะๆในสัปดาห์ที่ 2,
4, 6 และหลังสิ้นสุดการฝึก ลดลงจากอัตราการเต้นของหัวใจขณะพักก่อนการ
ฝึกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 อัตราการเต้นของหัวใจขณะพักหลังการฝึกในสัปดาห์
ที่ 6 ลดลงจากอัตราการเต้นของหัวใจขณะพักหลังการฝึกในสัปดาห์ที่ 2 อย่างมี
นัยสำคัญที่ระดับ .01 อัตราการเต้นของหัวใจขณะพักหลังสิ้นสุดการฝึกวิ่งเหยาะๆ
ลดลงจากอัตราการเต้นของหัวใจขณะพักหลังการฝึกในสัปดาห์ที่ 2 และหลังการฝึก
ในสัปดาห์ที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 (ตารางที่ 5)

2. เปอร์เซนต์ไขมันของร่างกายหลังการฝึกขี่จักรยานอยู่กับที่ใน
สัปดาห์ที่ 2, 4, 6 และหลังสิ้นสุดการฝึก ลดลงจากเปอร์เซนต์ไขมันของร่าง
กายก่อนการฝึก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เปอร์เซนต์ไขมันของร่างกาย
หลังการฝึกในสัปดาห์ที่ 4, 6 และหลังสิ้นสุดการฝึก ลดลงจากเปอร์เซนต์ไขมัน
ของร่างกายหลังการฝึกขี่จักรยานอยู่กับที่ในสัปดาห์ที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ
.01 (ตารางที่ 7)

เปอร์เซนต์ไขมันของร่างกายหลังการฝึกวิ่งเหยาะๆในสัปดาห์ที่ 2, 4,
6 และหลังสิ้นสุดการฝึก ลดลงจากเปอร์เซนต์ไขมันของร่างกายก่อนการฝึกอย่าง
มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เปอร์เซนต์ไขมันของร่างกายหลังการฝึกวิ่งเหยาะๆใน
สัปดาห์ที่ 4, 6 และหลังสิ้นสุดการฝึก ลดลงจากเปอร์เซนต์ไขมันของร่างกาย

หลังการฝึกในสัปดาห์ที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เปอร์เซนต์ไวมน์ของร่างกาย
สิ้นสุดการฝึกลดลงจากเปอร์เซนต์ไวมน์หลังการฝึกในสัปดาห์ที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญ
ที่ระดับ .01 (ตารางที่ 9)

13. ความดันโลหิตซิสโตลิกหลังการฝึกที่สัปดาห์ที่ 2, 6
และหลังสิ้นสุดการฝึก ลดลงจากความดันโลหิตซิสโตลิกก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญ
ที่ระดับ .01 ความดันโลหิตซิสโตลิกหลังการฝึกที่สัปดาห์ที่ 4
ลดลงจากความดันโลหิตซิสโตลิกก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (ตารางที่ 11)

ความดันโลหิตซิสโตลิกหลังการฝึกวิ่งเหยาะๆในสัปดาห์ที่ 2, 4, 6 ลดลง
จากความดันโลหิตซิสโตลิกก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และความดันโลหิต
ซิสโตลิกหลังสิ้นสุดการฝึกวิ่งเหยาะๆลดลงจากความดันโลหิตซิสโตลิกก่อนการฝึกอย่างมี
นัยสำคัญที่ระดับ .05 (ตารางที่ 13)

4. ความดันโลหิตไดแอสโตลิกไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญหลังจาก
ฝึกที่สัปดาห์ที่ 2 และหลังจากการฝึกวิ่งเหยาะๆ

5. สมรรถภาพในการจับออกซิเจนสูงสุดหลังการฝึกที่สัปดาห์ที่ 2
เพิ่มขึ้นจากสมรรถภาพในการจับออกซิเจนสูงสุดก่อนการฝึกอย่างมี
นัยสำคัญที่ระดับ .05 สมรรถภาพในการจับออกซิเจนสูงสุดหลังการฝึกในสัปดาห์ที่
4, 6 และหลังสิ้นสุดการฝึกเพิ่มขึ้นจากสมรรถภาพในการจับออกซิเจนสูงสุดก่อนการ
ฝึกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สมรรถภาพในการจับออกซิเจนสูงสุดหลังการ
ฝึกที่สัปดาห์ที่ 4 เพิ่มขึ้นจากสมรรถภาพในการจับออกซิเจนสูงสุด
หลังการฝึกในสัปดาห์ที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสมรรถภาพในการจับ
ออกซิเจนสูงสุดหลังการฝึกในสัปดาห์ที่ 6 และหลังสิ้นสุดการฝึก เพิ่มขึ้นจากสมรรถภาพ
ในการจับออกซิเจนสูงสุดหลังการฝึกในสัปดาห์ที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
(ตารางที่ 17)

สมรรถภาพในการจับออกซิเจนสูงสุดหลังการฝึกวิ่งเหยาะๆในสัปดาห์
ที่ 2, 4, 6 และหลังสิ้นสุดการฝึก เพิ่มขึ้นจากสมรรถภาพในการจับออกซิเจน
สูงสุดก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สมรรถภาพในการจับออกซิเจน

สูงที่สุดหลังการฝึกในสัปดาห์ที่ 4, 6 และหลังสิ้นสุดการฝึก เพิ่มขึ้นจากสมรรถภาพในการจับออกซิเจนสูงที่สุดหลังการฝึกในสัปดาห์ที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และสมรรถภาพในการจับออกซิเจนสูงที่สุดหลังการฝึกวิ่งเหยาะๆหลังสิ้นสุดการฝึกเพิ่มขึ้นจากสมรรถภาพในการจับออกซิเจนสูงที่สุดหลังการฝึกในสัปดาห์ที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 (ตารางที่ 19)

6. ผลการเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายของกลุ่มที่ขึ้นจักรยานอยู่กับที่กับกลุ่มวิ่งเหยาะๆ ในการทดสอบแต่ละครั้งพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญของอัตราการเต้นของหัวใจขณะพัก เปอร์เซ็นต์ไขมันของร่างกาย ความดันโลหิตซิสโตลิก ความดันโลหิตไดแอสโตลิก และสมรรถภาพในการจับออกซิเจนสูงที่สุดของทั้งสองกลุ่ม (ตารางที่ 20 - 24)

การอภิปรายผลการวิจัย

1. อัตราการเต้นของหัวใจขณะพัก

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดวัดซ้ำ พบว่าอัตราการเต้นของหัวใจขณะพักหลังฝึกขึ้นจักรยานอยู่กับที่ และฝึกวิ่งเหยาะๆ 8 สัปดาห์ ลดลงต่างจากก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และยังพบว่าอัตราการเต้นของหัวใจขณะพักของทั้งสองกลุ่มลดลงจากก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญ นับเริ่มจากการออกกำลังกายไปแล้วในสัปดาห์ที่ 2, 4 และ 6 แสดงให้เห็นว่าอัตราการเต้นของหัวใจขณะพัก เริ่มมีการพัฒนาหลังการฝึกขึ้นจักรยานอยู่กับที่และการฝึกวิ่งเหยาะๆในสัปดาห์ที่ 2 ซึ่งชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพของระบบไหลเวียนดีขึ้นเป็นไปตามทฤษฎี ซึ่ง ชูศักดิ์ เวชแพทย์ (2525: 67 - 69) ได้กล่าวไว้ว่า อัตราการเต้นของหัวใจที่ช้าลงในขณะพัก และขณะออกกำลังกายนั้น เกิดขึ้นภายใน 2 สัปดาห์ภายหลังจากเริ่มต้นการฝึก กลไกที่เกี่ยวข้องในการทำให้อัตราการเต้นของหัวใจช้าลง ยังไม่มีข้อสรุปแน่นอน แต่อาจเนื่องมาจากกลไกการปรับตัวของสมอง ร่วมกับการลดพลังประสาทจากสมองใหญ่ และฮัยโปธาลามัส ในการควบคุมและปรับการทำงานของหัวใจลงมาเป็นการใช้กล้ามเนื้อ หรืออาจเป็นผลเนื่องจากการปรับตัวของกลไกทางส่วนรอบนอก เช่น ที่บริเวณเซลล์รับความรู้สึก อาจตอบสนองต่ออะดรีนาลีนลดน้อยลง

หรือต่อมหมวกไตหลังอะเดรนาลีนลดน้อยลง ข้อเสนอนี้สำคัญของผู้ศักดิ์ เวชแพตย์ คือ ถึงแม้ว่ากลไกของอัตรา การเต้นของหัวใจช้า ภายหลังการฝึกจะเป็นอย่างไรก็ตาม แต่ก็ไม่ใช่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผลทางเมตาบอลิซึม ปรัชญาการฝึกนี้จึงควรตระหนักไว้ เมื่อใช้อัตรา การเต้นของหัวใจ เป็นตรรกะของการเพิ่มสมรรถภาพทางกายจากการฝึก ถ้าคำว่ากีด ความของคำว่าสมรรถภาพในการทำงานยึดถือจากการใช้ออกซิเจนสูงสุด อัตราหัวใจที่ ลดลงจึงไม่จำเป็นที่จะต้องดูกันไปกับการสับออกซิเจนสูงสุด

ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ โฮล์มเกรน และคณะ (Holmgren and Others 1960: 72 - 83) ซึ่งรายงานว่าการฝึกออกกำลังกาย ทำให้ อัตราการเต้นของหัวใจขณะพักลดลง เช่นเดียวกับ จรรยาพร ธรณินทร์ (2520 59) พบว่าการฝึกวิ่งแบบแอโรบิกส์ เป็นระยะเวลา 3 เดือน ทำให้อัตราการเต้นของหัวใจ ขณะพักลดลง เรืองเดช เข็ดพุทธ (2523 ไม่ปรากฏหน้า) พบว่าการฝึกวิ่ง 12 นาที โดยการฝึกแบบหนักสลับเบา โดยศึกษาในนักศึกษาหญิงจำนวน 40 คน อายุเฉลี่ย 18.5 ปี ใช้เวลาฝึก 6 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน ทำให้อัตราการเต้นของหัวใจ ขณะพักลดลงจากก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการวิเคราะห์โดยใช้ค่า "ที" พบว่าอัตราการเต้นของหัวใจ ขณะพักของ กลุ่มยี่สิกรยานอยู่กับที่และกลุ่มวิ่งเหยาะ ๆ ในการทดสอบแต่ละครั้งไม่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่าวิธีการ ออกกำลัง กายทั้งสองวิธีให้ผลต่อการพัฒนา อัตรา การ เต้น ของหัวใจได้ดีเช่นเดียวกัน

2. เปรอร์เซนต์ไขมันของร่างกาย

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดวัดซ้ำ พบว่า เปรอร์เซนต์ไขมันของร่างกาย หลังฝึกยี่สิกรยานอยู่กับที่และฝึกวิ่งเหยาะ ๆ ลดลงต่างจากก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ

.01 และยังพบว่า เปรอร์เซนต์ไขมันของร่างกายของทั้งสองกลุ่มลดลงอย่างมีนัยสำคัญนับ เริ่มจากการ ออกกำลัง กายไปแล้วในสัปดาห์ที่ 2, 4 และ 6 แสดงให้เห็นว่า เปรอร์เซนต์ ไขมันของร่างกาย เริ่มมีการพัฒนาหลัง การ ฝึกยี่สิกรยานอยู่กับที่และฝึกวิ่งเหยาะ ๆ ในสัปดาห์ ที่ 2 ผลการฝึกนี้สอดคล้องกับศึกษาถึงผลของ การฝึกออกกำลัง กายที่ทำให้จำนวนไขมัน

ร่างกายลดลง เช่น สมิท และสเตรนสกี (Smith and Stransky 1975: 26 - 32) ได้ฝึกนักศึกษาหญิง 21 คน อายุ 18 - 26 ปี วิ่ง 9 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน โดยให้นักศึกษาหญิง 12 คน วิ่งในระดับที่ทำให้อัตราเต้นของหัวใจสูงถึง 80 - 85 % ของอัตราสูงสุด, อีก 9 คน วิ่งในระดับที่อัตราของหัวใจสูง 70 - 75 % ของอัตราสูงสุด พบว่าทั้งสองกลุ่มมีจำนวนไขมันร่างกายลดลงอย่างมีนัยสำคัญ แม้ว่าน้ำหนักร่างกายและน้ำหนักเนื้อส่วนปลอดภัยไขมันยังคงเดิม และจรรยาพร ธรณินทร์ (2525 331-332) ได้รวบรวมรายงานที่มีผู้ทดลองถึงการฝึกที่มีผลต่อเปอร์เซ็นต์ไขมันไว้ดังนี้ Boileau ได้ทดลองกับนักศึกษาชายที่ไม่เคยออกกำลังกาย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยเปรียบเทียบจากระดับไขมันดังต่อไปนี้ อ้วนมีไขมัน 25 - 46 เปอร์เซ็นต์ (ผู้ถูกทดลอง 8 คน) ผอมมีไขมันเพียง 10 - 20 เปอร์เซ็นต์ (ผู้ถูกทดลอง 15 คน) ผู้ถูกทดลองทั้งหมดเดินหรือวิ่งบนล้อเลื่อนกล 60 นาทีต่อวัน 5 วันต่อสัปดาห์ เวลาทั้งหมดประมาณ 9 สัปดาห์ พลังงานที่ใช้ในการออกกำลังกายประมาณ 600 กิโลแคลอรีต่อวัน ในระหว่างการฝึกสมรรถภาพไขมันของร่างกายลดลง และส่วนที่เป็นเนื้อไขมันเพิ่มขึ้น Anderson แบ่งผู้ถูกทดลองออกเป็น 2 กลุ่มเท่ากัน คือ กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม และกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม กลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมการออกกำลังกายอย่างหนัก คือ กายบริหารฝึกออกกำลังกายแบบไอโซเมตริก ฝึกโดยใช้น้ำหนัก กิฬา และการวิ่ง ฝึก 3 วันต่อสัปดาห์ ใช้เวลาประมาณ 9 สัปดาห์ โดยบันทึกน้ำหนักและวัดความหนาบริเวณผิวหนัง 3 แห่ง ความหนาแน่นของร่างกายประมาณจากการวัดที่ผิวหนัง 3 แห่ง โดยการใช้สูตรของ Brozek และ Keys กลุ่มทดลองพบว่าไขมันลดลงสำหรับแบบทดสอบ 3 แบบและความหนาแน่นเพิ่มขึ้น กลุ่มควบคุมไม่มีเปลี่ยนแปลง

วอลเลย์ (Wallace 1975: 317 - 322) รายงานผลของการฝึกวิ่งและเดินที่มีต่อส่วนประกอบของไขมันของร่างกายในผู้หญิง 4 กลุ่ม อายุระหว่าง 17 - 42 ปี การฝึกใช้เวลา 4 เดือน สัปดาห์ละ 3 วัน ๆ ละ 15 นาที โดยออกกำลังกายหนักที่ระดับ 85 % ของความสามารถในการทำงานของร่างกาย และบันทึกจำนวนอาหารที่รับประทาน

ในแต่ละวัน พบว่าทุกกลุ่มมีเปอร์เซ็นต์ไขมันร่างกายลดลง แต่กลุ่มที่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญคือ กลุ่มที่มีไขมันสูงมาก่อนฝึก ส่วนอีก 3 กลุ่มมีไขมันในระดับเกณฑ์เฉลี่ยของคนทั่วไป

ผลการวิเคราะห์โดยใช้ค่า "ที" พบว่า เปอร์เซ็นต์ไขมันของร่างกายของกลุ่มอัมพฤกษ์อยู่กับที่และกลุ่มวิ่งเหยาะๆ ในการทดสอบแต่ละครั้งไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่า วิธีการออกกำลังกายทั้งสองวิธีให้ผลต่อการลดเปอร์เซ็นต์ไขมันของร่างกายได้ดีเช่นเดียวกัน

3. ความดันโลหิตซิสโตลิกและไดแอสโตลิก

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดวัดซ้ำ พบว่าความดันโลหิตซิสโตลิกขณะพักหลังอัมพฤกษ์อยู่กับที่และฝึกวิ่งเหยาะๆ ลดลงต่างจากก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ และยังพบว่าความดันโลหิตซิสโตลิกขณะพักของทั้งสองกลุ่ม ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ นับเริ่มจากการออกกำลังกายไปแล้วในสัปดาห์ที่ 2, 4 และ 6 แสดงให้เห็นว่า ความดันโลหิตซิสโตลิกขณะพัก เริ่มมีการพัฒนาหลังการฝึกอัมพฤกษ์อยู่กับที่และการฝึกวิ่งเหยาะๆ ในสัปดาห์ที่ 2 ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ กลอเดย์ ซี. ฮีเมล์ (1979 : 85 - 190)

ซึ่งศึกษาผลของโปรแกรมการฝึกโดยการออกกำลังกายเบาในคนสูงอายุ ใช้ผู้เข้ารับการทดลองชายและหญิง 24 คน อายุเฉลี่ย 77.3 ปี โดยทำการฝึกครั้งละ 45 นาที สัปดาห์ละ 3 วัน เป็นเวลา 12 สัปดาห์ หลังจากการฝึกพบว่า ความดันโลหิตซิสโตลิกหลังการฝึกลดลงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เพนนีและคณะ (Penny and Others 1981: 395 - 400) ได้ศึกษาผลของการฝึกวิ่งเหยาะๆ 14 สัปดาห์ที่มีต่อความดันโลหิตโดยศึกษาในชาย 13 คน อายุเฉลี่ย 39.6 ปี ทำการฝึก 3 วันต่อสัปดาห์ เป็นเวลา 14 สัปดาห์ แต่ละสัปดาห์วัดความดันโลหิตซิสโตลิกและความดันโลหิตไดแอสโตลิกก่อนการฝึก ขณะออกกำลังกายและหลังฝึกโดยให้พัก 5 นาที ผลการทดลองพบว่าความดันโลหิตซิสโตลิกก่อนฝึก และหลังฝึกลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มอนโกเมอร์

และมอนต์โกเมอรี (Montgomery; Ismail 1977:327-333) ได้ศึกษาผลของการฝึก
ในกลุ่มที่มีสมรรถภาพทางกายสูงและกลุ่มที่มีสมรรถภาพทางกายต่ำ โดยทำการฝึก 4
เดือน หลังจากนั้นพบว่าความดันโลหิตซิสโตลิกของ กลุ่มที่มีสมรรถภาพทางกายต่ำลดลง
อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนกลุ่มที่มีสมรรถภาพทางกายสูงนั้นความดันโลหิต
ซิสโตลิกลดลงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ด้วย นอกจากนี้ เรืองเดช เชิดพุทธ
(2523 : ไม่ปรากฏหน้า) พบว่าหลังการฝึกวิ่ง 12 นาทีแบบหนักสลับเบา เป็นเวลา
6 สัปดาห์ทำให้ความดันโลหิตลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการวิเคราะห์โดยใช้ค่า "ที" พบว่าความดันโลหิตซิสโตลิกขณะพักของ
กลุ่มที่ฝึกอยู่กับที่และกลุ่มวิ่งเหยาะ ๆ ในการทดสอบแต่ละครั้งไม่แตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่าวิธีการออกกำลังกายทั้งสองวิธีให้ผลต่อการพัฒนาความดัน
โลหิตซิสโตลิกขณะพักได้ดี เช่นเดียวกัน

ส่วนความดันโลหิตไดแอสโตลิกขณะพักหลัง การฝึกอยู่กับที่และฝึก
วิ่งเหยาะ ๆ ไม่เปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ และผลการวิเคราะห์โดยใช้ค่า "ที"
พบว่าความดันโลหิตไดแอสโตลิก ขณะพักของกลุ่มที่ฝึกอยู่กับที่และกลุ่มวิ่งเหยาะ
ในการทดสอบแต่ละครั้ง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

4. สมรรถภาพในการจับออกซิเจนสูงสุด

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดวัดซ้ำ พบว่าสมรรถภาพในการจับ
ออกซิเจนสูงสุด หลังฝึกอยู่กับที่และฝึกวิ่งเหยาะ ๆ เพิ่มขึ้นต่างจากก่อนฝึก
อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และยังพบว่าสมรรถภาพในการจับออกซิเจนสูงสุดเพิ่ม
ขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ นับเริ่มจากการออกกำลังกายไปแล้วในสัปดาห์ที่ 2, 4 และ 6
แสดงให้เห็นว่าสมรรถภาพในการจับออกซิเจนสูงสุดเริ่มมีการพัฒนาหลังการฝึกอยู่กับที่
และฝึกวิ่งเหยาะ ๆ ในสัปดาห์ที่ 2 มีงานวิจัยหลายชิ้นได้ยืนยันว่า การออกกำลังกาย
สม่ำเสมอทำให้สมรรถภาพ การจับออกซิเจนสูงสุดเพิ่มขึ้น ปริมาณที่เพิ่มขึ้นนี้ตั้งแต่
7 - 33 % ขึ้นอยู่กับระดับสมรรถภาพในการจับออกซิเจนสูงสุดก่อนการฝึก และขึ้น
กับชนิดและความหนักในการฝึก เนกลีและเพลลิกกรีน (Nagle and Pellegrino

1970 : 456-459) ได้ศึกษาจากผู้หญิงอายุ 19 ถึง 64 ปี ซึ่งฝึกออกกำลังกายหนักที่ระดับ 70 % ของสมรรถภาพในการสู้ออกซิเจนสูงสุดพบว่า สมรรถภาพในการสู้ออกซิเจนสูงสุดเพิ่มขึ้น 11 ถึง 12 %

หลุย (Liu 1971: 6384-A) ได้รายงานถึงการฝึกวิ่ง วันละ ครั้ง ไมล์ และกระโดดฮีป 700 ครั้ง เป็นระยะเวลา 16 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน ในผู้หญิงกลางคน (32-52 ปี) ทำให้สมรรถภาพในการสู้ออกซิเจนเพิ่มขึ้น 3.28 ± 0.918 มิลลิลิตร/กิโลกรัม/นาที ซึ่งหมายความว่าความสามารถของร่างกายในการสร้างพลังงานเมื่อต้องใช้ออกซิเจน (*Aerobic capacity*) ของผู้หญิงวัยกลางคนที่ไม่เคยออกกำลังกายมาก่อน เพิ่มประสิทธิภาพเนื่องจากฝึกออกกำลังแบบใช้ความอดทน แต่เมื่ออายุยิ่งสูงขึ้นจำนวนการเพิ่มสมรรถภาพมีไม่ดี หรือเทียบเท่ากับผู้ที่อายุน้อยกว่า หรืออีกนัยหนึ่งอายุเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จำกัดขีดความสามารถในการทำงานของร่างกาย

เคียร์นีย์ (Kearney 1976: 822-825) ได้ทดลองให้นักศึกษาหญิงฝึกวิ่งบนพื้นเลื่อนกล 9 สัปดาห์ ๆ ละ 3 ครั้ง โดยที่ต้องออกกำลังให้อัตราเต้นของหัวใจสูง 50-65 % ของอัตราสูงสุด พบว่าสมรรถภาพในการสู้ออกซิเจนทั้งค่าแท้และค่าเปรียบเทียบกับน้ำหนักร่างกาย สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ แต่ไม่พบว่าอัตราเต้นของหัวใจสูงสุด หลังการฝึกลดลงหรือเปลี่ยนแปลง

สิ่งที่พบจากการวิจัยนี้สรุปได้ว่า การฝึกซ้อมอยู่กับที่ และการฝึกวิ่งเหยาะๆ โดยใช้เวลาฝึกวันละ 20 นาที ฝึก 3 วันต่อสัปดาห์เป็นเวลา 8 สัปดาห์ให้ผลในการพัฒนาอัตราการเต้นของหัวใจ ความดันโลหิต เปรอร์เซ็นต์ไขมันของร่างกาย และสมรรถภาพในการสู้ออกซิเจนสูงสุด วิธีการออกกำลังกายทั้งสองวิธีให้ผลต่อการพัฒนาตัวแปรทางด้านสมรรถภาพทางกายที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นได้ดี เช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะของการวิจัยครั้งนี้

1. ผู้ที่สามารถหาสถานที่ที่ใช้ในการวิ่งได้ ควร เลือกการวิ่งเหยาะ เป็นการ ออกกำลังกาย เพราะนอกจากจะทำให้สมรรถภาพทางกายดีขึ้นแล้วยัง เป็นการประหยัด ค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์อีกด้วย แต่การวิ่งออกกำลังมิใช่ว่าจะเหมาะกับทุกคน เพราะ อาจเกิดการบาดเจ็บได้มากมาย ถ้าร่างกายไม่สมบูรณ์พอ หรือมีโรคอยู่เก่า หรือร่างกาย อยู่ในสภาวะขาดสมดุลย์ทางชีวกลศาสตร์ เช่น มีโรคของข้อกระดูก กล้ามเนื้อ หรือโรคหัวใจ เป็นต้น แต่ท่านเหล่านี้อาจจะออกกำลังกายด้วยการ เดิน ยี่ลักรยาน กระเชียง เรือ หรือ ว่ายน้ำได้ (เล็ก อักษรานูเคราะห์ 2526: 102) สาเหตุของการบาดเจ็บอาจเกิดจาก การฝึกซ้อม สู่หรือสนามที่ใช้วิ่ง รองเท้าที่ใช้ในการวิ่งและท่าวิ่งที่ไม่ถูกต้อง (ลักษณะของ รองเท้าวิ่งและท่าวิ่งที่ถูกต้องดูในภาคผนวก จ.)

2. ผู้ที่มีเวลาว่างไม่แน่นอน และไม่สะดวกในการหาสถานที่สำหรับวิ่ง ควร เลือก การออกกำลังกายด้วยการยี่ลักรยานอยู่กับที่ เพราะให้ประโยชน์อย่างเดียวกับกรวิ่งเหยาะ และสามารถทำได้ในเวลาว่างทุกโอกาส ข้อดีของการยี่ลักรยานอยู่กับที่คือ ขณะออกกำลังกาย จะมีขาเพียงสองข้างเท่านั้นเป็นตัวออกกำลังกายและเคลื่อนไหว ส่วนอื่นอยู่นิ่ง ๆ และเป็นการ ออกกำลังที่ไม่เมื่อยหน้าหนักตัว เข้ามา เกี่ยวข้อง เลย เพราะน้ำหนักตัวจะตกบนอานจักรยานหมด จึง เหมาะมากสำหรับผู้ที่มีปัญหาปวดหลังอยู่แล้ว ถ้าไปออกกำลังกายด้วยการ เดินหรือวิ่งแล้วจะทำให้ ปวดมากขึ้น สำหรับคนที่มีปัญหา เรื่องหัวเข่า ควร เลือกการออกกำลังกายด้วยวิธีอื่น เพราะ การยี่ลักรยานนั้นข้อต่อที่หัวเข่าจะต้องทำงานมาก อาจทำให้ปวดมากขึ้น (เล็ก อักษรานูเคราะห์ 2526: 100) ในการออกกำลังกายด้วยการยี่ลักรยานอยู่กับที่นี้ควรมีกิจกรรมอื่นควบคู่ไปด้วย เช่น ฟัง เพลง ดูโทรทัศน์ เพื่อป้องกัน การเบื่อหน่ายในการยี่ลักรยานอยู่กับที่คนเดียว

3. ทั้งการออกกำลังกายโดยการวิ่งเหยาะและการยี่ลักรยานอยู่กับที่ ผู้นำไปใช้ ควรคำนึงถึงความเหมาะสมของผู้ใช้ เช่น ระยะเวลาในการออกกำลังกาย ความหนักของงาน และความบ่อยในการออกกำลังกาย เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

4. สำหรับผู้ใหญ่ที่จะออกกำลังกาย ควรได้รับการตรวจร่างกายจากแพทย์ก่อน เพื่อให้แพทย์ แนะนำวิธีการออกกำลังกายที่ถูกต้อง และความหนักในการออกกำลังกาย ที่ เหมาะสมในแต่ละบุคคล และขณะออกกำลังกาย ควร ระวังอัตราการเต้นของหัวใจ เป็นระยะ ๆ โดยแพทย์ในวัยผู้ใหญ่ เพื่อควบคุมอัตราการเต้นของหัวใจไม่ให้สูงหรือต่ำเกินไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาผลการออกกำลังกายโดยการวิ่งเหยาะๆ และขี่จักรยานอยู่กับที่ต่อตัวแปร
สมรรถภาพทางกายอื่น ๆ เช่น ความลุ่มปอด ระดับน้ำตาลในเลือด ระดับไขมันในเลือด
2. ศึกษาผลของการออกกำลังกายโดยการวิ่งเหยาะๆ และการขี่จักรยานอยู่กับที่
ในวัยผู้ใหญ่
3. ศึกษาโปรแกรมการออกกำลังกายแบบฝึกความอดทนด้วยวิธีอื่นนอกเหนือจากการ
วิ่งเหยาะๆและการขี่จักรยานอยู่กับที่ เช่น กระโดดเชือก วิ่งช้อยเท้าอยู่กับที่ ว่ายน้ำ ที่มี
ต่อสมรรถภาพทางกาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย